

Täysistunto

Keskiviikko 1.12.2021 klo 14.03—19.06

18. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tuontipolttoaineiden velvoitevarastoinnista annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 158/2021 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 36/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 18. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 36/2021 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Avaan yleiskeskustelun. — Edustaja Grahn-Laasonen, esittelypuheenvuoro.

Keskustelu

18.36 **Sanni Grahn-Laasonen kok** (esittelypuheenvuoro): Kiitän, arvoisa puhemies! Tässä esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tuontipolttoaineiden velvoitevarastoinnista annettua lakia, ja tehtäväni on tosiaan esitellä talousvaliokunnan mietintö 36/2021.

Suomessa ylläpidetään tuontipolttoaineiden huoltovarmuusvarastoja tuontiin perustuvan energian saantihäiriöiden varalta ja kansainvälisten sopimusvelvoitteiden täyttämiseksi. Nykyinen laki tuontipolttoaineiden velvoitevarastoinnista on säädetty aikana, jolloin maakaasun maahantuonti oli yhden yhtiön monopoli ja kaasumarkkina kansallinen. Suomen kaasumarkkina avattiin kilpailulle vuoden 2020 alussa.

Esityksen tavoitteena on mukauttaa tuontipolttoaineiden velvoitevarastoinnin sääntely kaasumarkkinoiden avaamisen seurauksena tapahtuneeseen kehitykseen ja toimijoiden uusiin rooleihin kaasumarkkinoilla. Samalla pyritään varmistamaan, että velvoitevarastointilain mukainen huoltovarmuustavoite toteutuu edelleen maakaasun ja nesteytetyn maakaasun osalta. Sääntelyllä pyritään myös varmistamaan toimijoiden tasapuolinen kohtelu riippumatta ajankohdasta, jolloin toimija on tullut markkinoille, tai toiminnan laajuudesta.

Ehdotuksen mukaan varastointivelvoite kohdistettaisiin maakaasulaitoksiin ja maahan- tuojien osuus varastointivelvoitteesta siirtyisi maakaasulaitoksille. Ehdotetulla muutoksella ei kuitenkaan ole arvioitu olevan merkittäviä taloudellisia vaikutuksia maakaasulaitoksiin, vaikka se aiheuttaakin jonkin verran lisäkustannuksia joillekin aiemmin velvoitteen piiristä rajatuille toimijoille. Vähäinen kaasun vuosihankintamäärä ei enää vapauttisi maakaasun varastointivelvollisuudesta, ja maakaasulaitos määriteltäisiin ottaen huomioon maakaasumarkkinalaki. Samalla yhtenäistettäisiin teolliseen tuotantoon käytetyn tuontipolttoaineen huomioon ottaminen varastointivelvoitteessa, päivitetäisiin asetuksenantovaltuuksia ja tehostettaisiin muutoksenhakumenettelyä.

Talousvaliokunta pitää tarpeellisena ajantasaistaa voimassa olevaa sääntelyä vastamaan maakaasumarkkinoiden muutosta. Nykyisen maakaasun varastointivelvoitetta kos-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2021 vp

kevan sääntelyn on arvioitu, on perusteltua sanoa, olevan vanhentunutta. Se ei tunnista kaikkia markkinarooleja ja asettaa myös samoissa markkinarooleissa toimivia osapuolia eriarvoiseen asemaan. Talousvaliokunta pitää ehdotettua sääntelyä perusteltuna ja tarkoituksenmukaisena ja puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä yksityiskohtaisissa perusteluissa esitetyin vähäisin täsmentävin muutoksin.

Ja vähän samaan henkeen kuin edellisessä esittelypuheenvuorossa kiinnitämme tässäkin huomiota tulevaisuudennäkymiin ja käynnissä olevaan laajaan energiamurrokseen. Talousvaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että nyt ehdotetussa sääntelyssä ei ole vielä otettu huomioon energia-alalla käynnissä olevaa murrosta. Sen myötä myös velvoitevarastointiin kohdistuu jatkossa laajempia muutostarpeita kuin tässä yhteydessä on ehdotettu. Nyt ehdotetut muutokset koskevat vain fossiilisia tuontipolttoaineita, joiden käyttö ilmasto- ja kestävyystavoitteiden vuoksi vähenee merkittävästi jo kuluvaan vuosikymmenen aikana, ja hienoa niin. Tältä kannalta myös tuontipolttoaineiden velvoitevarastoinnin tulevaisuuden vaihtoehtojen kattavampi selvitystarve on ajankohtainen huoltovarmuuden tason varmistamiseksi myös hiilineutraalissa Suomessa.

Näillä sanoilla, arvoisa puhemies, talousvaliokunnan päätösehdotus on, että eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 158/2021 sisältyvän lakiehdotuksen yksimielisenä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

18.40 **Juha Mäenpää ps:** Arvoisa puhemies! Tässä äskeisessä esityksessä kun puhuttiin tästä tuontipolttoaineiden varmuusvarastoinnista, siinä myös kerrottiin siitä, että tämä koskee nyt vain fossiilisia polttoaineita. Nyt kun Suomessa on ollut käynnissä tämä energia-alan murros, jossa Suomessa helposti varastoitavasta turpeesta on tämän punavihreän hallituksen toimesta haluttu eroon verotuspäätöksillä — toki siihen vaikuttavat myöskin nämä kansainväliset sopimukset ja sieltä tulevat verot — niin tässä pakosta tulee kysymys siitä, minkälaiset varmuusveloitteet asetetaan tälle Venäjältä tuotavalle puuhakkeelle tai puumäärälle, joka käytetään Suomessa energiaksi. Tämä on erittäin tärkeää, ja näille toimijoille, jotka ulkomailta tuovat puuta tai puuhaketta Suomeen poltettavaksi energiana, pitää asettaa aivan samanlaiset varmuusvarastot siltä osin kuin sitä puuta pystytään varastoimaan. Puuhakkeen varastointihan on huomattavasti heikompaa, koska sitä ei voida kuivata kunnolla, tai jos se kuivataan kunnolla, niin sen hakkeen arvo nousee niin kalliiksi, että sitä ei voi enää polttoon käyttää. Mutta kun hiukan märkää puuta haketetaan, silloin sitä haketta ei pystytä varastoimaan niin pitkiä aikoja kuin turvetta.

Toivottavasti tämä asia saadaan pikaisesti myös hallituksen käsittelyyn ja vaaditaan näiltä ulkomaisilta toimijoilta myös tätä puuhakkeen varastointia.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 158/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.